

Fastetiden – för den enskilde, kyrkan och samhället

En av vår tids stora ironier är att vi visserligen har mer kunskap än någonsin om vad vi behöver för att må bra och växa som människor, men ändå blir den psykiska ohälsan allt större. Den stora floden av litteratur, föreläsningar och metoder säljer mycket, men resultaten i människors liv motsvarar inte insatsen. Vem hinner praktisera alla metoder? Vem förmår leva efter de kloka och träffsäkra citaten? I en uppskruvad tillvaro med högre förväntningar på livet än vad som hinns och orkas med, mikrar svensken sin inköpta färdigmat, äter medan hon följer matlagningsprogrammen på teve och konstaterar att de glada programledarna tycker att resultatet smakar underbart.

Även den andliga uppbyggelselitteraturen flödar av klokheter, tips och uppmuntran. Kyrkans erfarenheter av inre mognad, med rötter i kyrkofäder och klosterliv, inspirerar och lockar kanske fler än någonsin. I vår tid, när mycket ska bli mer, och fort ska bli fortare, finns risk att också kyrkan börjar förkunna andlig quick fix. Men vägen till andlig mognad tar per definition tid. Den kräver mod och styrka att övervinna motstånd i form av frestelser och distraktioner.

Kyrkans förnyelse börjar med enskilda människor som är beredda att gå den vägen, människor som inte nöjer sig med att läsa och prata om andlig mognad för att hitta egna genvägar utan först av allt själva väljer att gå den vägen – den väg vars mål i första hand inte är den egna andliga mognaden utan en villkorlös längtan efter Kristus. Kyrkoårets fastetid vill möta en sådan längtan.

Den kristna fastetiden, som inleds på askonsdagen i kommande vecka, handlar inte bara om att på ett särskilt sätt avsätta tid för bön och fördjupning utan också om praktiskt handlande. Kärleken får komma till uttryck i offervillighet. Genom att försaka såväl materiella ting som tid och nöjen, prövar människan sina motiv och övar sig i att gå den smala vägen. Genom att avstå bereds marken för Andens frukter i människans liv.

Fastetiden gäller varje kristen. Präster och diakoner har emellertid en särskild kallelse att leva i fastans mönster, dels för den egna andliga mognadens skull, dels till att vara förebilder i församlingen. Kanske behöver kyrkan mer än någonsin vara tydlig i att förkunna och praktisera återhållsamhetens konst.

Detta borde göras på bred front. Fastan är förvisso en personlig angelägenhet och en del av kyrkans år. Ändå får den inte privatiseras, utan kyrkan bör uppfordra till en fastetid för hela samhället, till besinning inför det globala slöseriet, självupptagenheten och de kortsiktiga perspektiven.

Till den globala rättvisan hör självklart att sträva efter att lyfta länder ur fattigdom, men på sikt krävs att välfärdens livsstil förändras så att det blir en hållbar utveckling för alla. Välfärd behöver inte stivas m-e-r. Att som kyrka – och som samhälle – leva i fastans återhållsamhet blir då att våga ifrågasätta den västerländska förbrukningskulturen, där människan stirrar sig blind på det materiella och måste tillfredsställa varje begär. För kyrkan är fastan en del av hennes livsrytm. Hon vet att återhållsamhet är av nöden – för världens skull, för den enskildes personliga mognads skull.

Fastan har således två riktningar. Ut mot världen. Och in mot den personliga mognaden i tro. I detta senare brottas kyrkoarbetare i allmänhet och präster i synnerhet med särskilda hinder i det egna bönelivet. Att ha den egna tron som

arbetsredskap i sitt jordiska förvärv utgör en risk. Omsorgen om andras väl gör att man riskerar att ge ut mer än man själv tar emot. Långsamt börjar man ösa ur egna erfarenheter och reflektioner mer än ur Guds ord och Kyrkans andliga rikedom. Förkunnelsen tenderar att gå på tomgång. Den egna tron torkar och slutar efter hand att prägla livet.

Varningsklockor kan vara att den personliga läsningen av Bibeln och kristen fördjupningslitteratur alltmer bara blir instrument för nästa predikoförberedelse. Ordet får inte tid att sjunka ner och mätta i prästens eget liv. Det ord som var avsett som Guds villkorlösa nåd till predikanten, studsar tillbaka redan i nästa predikan. När den egna andakten alltmer fylls av arbetets omsorger, förböner för församlingsbor och församlingsverksamhet, bör man misstänka att detta kan vara en del av frestarens strategi – ett steg att dränera tron på kraft och förtröstan. Omsorgen och förbönen för församlingen har sin viktiga plats i prästens vardag men får inte konkurrera ut den avsatta tiden för egen begrundan och tillbedjan av vår Herre.

En annan frestelse kan vara behovet av att vara behövd. Att få arbeta med att finnas till för andra är en förmån. Att få förmedla Guds omsorg och nåd är det största en människa kan få göra. Just därför är det också lätt att alltid hitta motiv för att göra mer. »De fattiga har ni alltid hos er, men mig har ni inte alltid», säger Jesus dagarna före sitt förhålligande. För en kyrkoarbetare finns det alltid mer som borde göras, men det är inte till sitt arbete som prästen har sin första och största kallelse utan till Kristus själv. Prästen är inte i första hand en ledare för andra utan en följare, en lärjunge i mästarsens fotspår.

I fastan måste kyrkan ständigt påminna om detta. Vägen framåt är inte att gå först utan att följa efter. Att ta rygg på Jesus kan bara den som stannar upp och söker sin plats. Fastan är därför en tid att öva sig i att välja bort mer i stället för att göra mer, att veta sig vara kallad för den jag är mer än för vad jag gör.

I en omvärld som kräver resultat och räknar i kvantitet blir fastetidens svar provocerande. Jesus själv väntade cirka 30 år innan han trädde fram. Då började han med att under 40 dagar dra sig undan i öknen. När han äntligen gjorde sitt första tecken var det på en bröllopsfest där han medvetet först avvaktade, för att sedan låta gudsriket manifesteras i hemlighet genom att förvandla vatten till vin. Ingen utom tjänarna såg och förstod. Ett sådant tillvägagångssätt talar ett annat språk än vår tids mantra av effektivitet, snabba resultat och behov av uppmärksamhet.

Fastan är också en tid då en kyrkoarbetare får pröva motiven för sin tjänst. Älskar jag Gud för Guds egen skull eller för att jag ska få ut något av det? Älskar jag mina församlingsbor eller tenderar de att bli brickor i mitt eget livsbygge? Kärleken är sitt eget motiv, vilket blir tydligt inte minst i Johannes första brev. Den älskar förbehållslöst utan att söka resultat eller motprestation. Så känner vi igen Kristus, han som bytte sitt liv mot vårt. Kärleken till honom är den andliga mognadens mål. Om varje kristen och inte minst då Svenska kyrkans kyrkoarbetare använder fastans tid att än ivrigare söka honom blir den stundande påsken full av uppståndelse långt utanför kyrkans väggar.